

STEINKJER KOMMUNE

Steinkjer Kommune
Rådmannen

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Vår ref:
05/569-3327/05/ ERBE

Arkiv

Deres ref:

Dato:
07.03.2005

NOU 2004:26 Hjemfall. Høringsuttalelse fra Steinkjer kommune.

Det vises til departementets høringsbrev dat 01.12.2004.

Steinkjer formannskap behandlet saken i møte 03.03.2005, sak 32/05, og vedtok slik høringsuttalelse:

Steinkjer kommune støtter KS i at det må klarlegges bedre om EØS-avtalen nødvendiggjør endringer i hjemfallsbestemmelsene slik utvalgets flertall hevder. Hvis det likevel må innføres hjemfall for kommunale og fylkeskommunale verk, må transaksjonsmodellen legges til grunn. Hvis lovtidspunktmodellen velges, må den kombineres med at Staten betaler rimelig kompensasjon til kommuner og fylkeskommuner for den tvangsavståelsen som dette i realiteten innebærer.

Utskrift av formannskapets møtebok vedlegges.

Med hilsen

Erling Bergh
rådgiver

MØTEBOK

Saksgang

Utvalg	Møtedato	Utvalgssak
Formannskapet	03.03.05	05/32

Arkivsaksnr: 05/569

Klassering:

Saksbehandler: Erling Bergh

NOU 2004:26 HJEMFALL. HØRING

Trykte vedlegg:

Kopi av NOU 2004:26 *Kap 1 Sammendrag*Notat dat 29.12.2004 fra KS om *Hjelp til arbeidet med høring***Forslag til vedtak:**

Steinkjer kommune støtter KS i at det må klarlegges bedre om EØS-avtalen nødvendiggjør endringer i hjemfallsbestemmelsene slik utvalgets flertall hevder. Hvis det likevel må innføres hjemfall for kommunale og fylkeskommunale verk, må transaksjonsmodellen legges til grunn. Hvis lovtidspunktmodellen velges, må den kombineres med at Staten betaler rimelig kompensasjon til kommuner og fylkeskommuner for den tvangsavståelsen som dette i realiteten innebærer.

Behandling Formannskapet – 03.03.05:Stein Arve Torgnesøy foreslo følgende alternative forslag:

1. Steinkjer kommune ønsker at kraftbransjen skal ha rammebetingelser til å sikre en best mulig utnyttelse av vannkraftressursene. Steinkjer kommune ønsker å sikre at størst mulig del av verdiskapningen kommer fellesskapet til gode. Dette kan for eksempel gjøres gjennom konsesjoner, skatter og avgifter.
2. Steinkjer kommune mener at et sterkt offentlig eierskap i seg selv ikke er noen garanti for lave, stabile kraftpriser. Ei heller er det en garanti for en sikker kraftforsyning.
3. Steinkjer kommune stiller seg positiv til en harmonisering av konsesjonsregelverket for alle aktører. Steinkjer kommune mener at det ved endringer i lovverket som medfører endringer i eierskapsrettighetene skal erstattes (ref Grunnlovens § 105 om full erstatning ved ekspropriasjon).

Votering:

Ved alternativ votering mellom rådmannens forslag og Stein Arve Torgnesøys forslag ble rådmannens forslag vedtatt med 10 mot 1 stemme.

Vedtak Formannskapet – 03.03.05:

Steinkjer kommune støtter KS i at det må klarlegges bedre om EØS-avtalen nødvendiggjør endringer i hjemfallsbestemmelsene slik utvalgets flertall hevder. Hvis det likevel må innføres hjemfall for kommunale og fylkeskommunale verk, må transaksjonsmodellen legges til grunn. Hvis lovtidspunktmodellen velges, må den kombineres med at Staten betaler rimelig kompensasjon til kommuner og fylkeskommuner for den tvangsavståelsen som dette i realiteten innebærer.

Retts utskrift:

Saksopplysninger:

Ole- og energidepartementet nedsatte i 2004 et utvalg for å utrede en videreført hjemfallsordning og utformingen av denne. Hjemfallsutvalgets utredning, NOU 2004:26 Hjemfall, er sendt på alminnelig høring, derunder til kommunene. Høringsfristen er 1.mars 2005.

Bestemmelsene om at erverv og utnyttelse av vannfall mv krever *konsesjon* fra staten, kom inn i det norske lovverket tidlig på nittenhundretallet, for å sikre samfunnsmessige interesser. Slike konsesjoner kunne da gis for en tidsbegrenset periode, det normale har vært 60 år. Et sentralt punkt i konsesjonslovgivingen er bestemmelsene om *hjemfall* ved konsesjonsperiodens utløp. Hjemfall betyr at vannfall, vassdragsregulering og tilhørende kraftanlegg tilfaller staten vederlagsfritt etter utløpet av konsesjonsperioden.

Bestemmelsene om hjemfall gjelder imidlertid bare private konsesjonærer, idet de *offentlige* eiernes konsesjoner er evigvarende. Om lag 88% av vannkraftproduksjonen tilhører i dag kommunalt, fylkeskommunalt og statlig eide selskaper. Av de resterende 12% i privat eie er rundt 6,5% underlagt vilkår om hjemfall.

Den utredningen som nå er sendt på høring, handler *ikke* om å avvikle konsesjonsplikten, men om å gjøre reglene for private og offentlige konsesjonærer like. Når dette reises som en problemstilling, skyldes det at ESA (Efta Surveillance Authority) har uttalt at dagens utforming av hjemfallsreglene strider mot EØS-avtalen. ESA hevder at forskjellsbehandlingen mellom privat og offentlig eide kraftselskap når det gjelder hjemfall, strider mot EØS-avtalens artikkel 31 om fri etableringsrett og artikkel 40 om fri kapitalflyt.

Dette reiser flere spørsmål. Ett av dem er om ESA's påstand om at hjemfallreglene strider mot EØS-avtalen i det hele tatt er riktig, evt om motstriden må ha de konsekvenser som presenteres i NOU 2004:26. Utvalgets juridiske konsulent mener at det her er motstrid, mens KS mener at dette kan diskuteres, og vil foreta en sjølstendig vurdering av saken.

Et annet spørsmål er hvordan de nye hjemfallsreglene bør utformes, hvis de også skal gjøres gjeldende for offentlig eide kraftverk. Utvalgets flertall går inn for at alle offentlig eide vannfall ervervet etter 1909 skal hjemfalle til staten 75 år etter lovendringens ikrafttredelse, den såkalte *lovtidspunksmodellen*. Mindretallet går prinsipielt inn for at den nye konsesjonstiden (foreslår 60 år) begynner å løpe, for offentlige eiere, først når vannfallet selges (*transaksjonsmodellen*), samt at det bør åpnes for utleie fra kommunalt og fylkeskommunalt eide selskaper til private og utlendinger i maksimalt 60 år.

Flertallet går videre inn for *partielt* hjemfall, dvs at kun 2/3 av vannfallet og kraftanlegget skal hjemfalle, mens mindretallet går inn for at hele anlegget hjemfaller. Et enstemmig utvalg støtter imidlertid en videreføring av vertskommunens rett til inntil 1/3 av verdiene som hjemfaller. Det vises for øvrig til utredningens *Kapittel 1 Sammendrag* når det gjelder de ulike spørsmål og tilrådinger som er framlagt fra utvalget.

Saksvurderinger:

Fylkeskommuner og kommuner eier om lag 40-50% av kraftproduksjonen i Norge, og er dessuten vertskommuner. Dette representerer store verdier for kommunene, som blir mer eller mindre borte når hjemfall inntreffer. KS går derfor inn for at transaksjonsmodellen skal velges ved en endring av hjemfallsbestemmelsene. Lovtidspunktmodellen vil være spesielt uheldig,

etter som den av forskjellige grunner medføre et betydelig salgspress overfor kommunale og fylkeskommunale eiere, dvs gi store endringer over kort tid. I tilfelle lovtidspunktsmodellen skulle bli vedtatt går KS inn for at kommunene må gis en lovfestet rett til en andel av anlegget eller dets verdi etter nærmere regler, eller tilkjennes erstatning på hjemfallstidspunktet for det tap hjemfallet innebærer. Andelen bør settes til 45% av anleggene og vannfallene eller dets verdi.

Foruten å påvirke regionenes inntekter gjennom skatter og avgifter, vil den framtidige organiseringen av kraftproduksjonen og lokaliseringen av kraftselskapenes administrasjon, ha stor betydning for næringsutviklingen i regionene. Samlet vil en endring av hjemfallsbestemmelsene ha store konsekvenser for mange enkeltkommuners økonomi.

Til hjelp for kommunenes arbeid med høring av NOU 2004:26, har KS bl.a. laget et notat dat 29.12.2004. Det vises til dette når det gjelder nærmere vurdering av utvalgets innstilling, i forhold til kommunenes interesser.

Steinkjer kommune er ikke direkte berørt av den nevnte problemstillingen i så stor grad, men den har desto større betydning for Nord-Trøndelag fylkeskommune. Det er derfor naturlig å støtte KS' oppfatning i saken.